

Ключові слова: посадова особа, менеджмент, управління персоналом, організаційна структура, класифікація робіт, структурний підрозділ, функціональне завантаження.

РЕЗЮМЕ

Разработан алгоритм распределения управленческих видов деятельности по характеру выполняемых функций должностными лицами. Обоснованы мероприятия по сокращению численности управленческого персонала на промышленном предприятии. Предложена классификация работ, которые выполняются в структурных подразделениях промышленного предприятия должностными лицами.

Ключевые слова: должностное лицо, менеджмент, управление персоналом, организационная структура, классификация работ, структурное подразделение, функциональная нагрузка.

SUMMARY

The algorithm of administrative types distributing is activity grain executable functions and developed by public servants. Measures on reduction of quantity of managerial staff on an industrial enterprise are substantiated. Classification of works which are implemented in structural subsections of industrial enterprise by public servants is offered.

Keywords: public servant, management, management by a personnel, organizational structure, classification of works, structural subdivision, functional load.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Щокін Г.В. Теорія кадрової політики: Монографія. / Г.В. Щокін. – К.: МАУП, 1997. – 176с.
2. Василенко А.В. Менеджмент устойчивого развития предприятий: Монография. / А.В. Василенко. – Киев: ЦУЛ, 2005. – 648 с.
3. Моргунов Е. Управление персоналом: исследование, оценка, обучение. / Е. Моргунов. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел – Синтез», 2000. – 264 с.
4. Джерелейко С.Д. Використання активних методів навчання у підготовці майбутнього управлінця / С.Д. Джерелейко // Менеджер. – 2006. – №4. – С.188-191.
5. Маргерисон Ч.Дж. «Колесо» командного управления: Путь к успеху через систему управления командой. Пер. с англ. / Ч.Дж. Маргерисон. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2004. – 208 с.
6. Сумин В.А. Ритмичность в деятельности работника информационной сферы // Научные труды Донецкого национального технического университета. – Серия: Экономическая. Вып. 80. – Донецк, ДонНТУ, 2004. – С. 162-169.
7. Сумин В.А. Новации режимов трудовой деятельности работников системы управления организацией // Научные труды Донецкого национального технического университета. – Серия: Экономическая. Вып. 76. – Донецк, ДонНТУ, 2004. – С. 147-155.
8. Діуліна В. Теоретично-методичні засади творчого розвитку сучасного управлінця / В. Діуліна // Менеджер. – 2006. – №4. – С.171-174.

УДК 332.025.28

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ РОЗПОДІЛУ КОШТІВ ДЕРЖПІДТРИМКИ У ВУГІЛЬНІЙ ГАЛУЗІ

Лозинський І.Є., к.е.н., доцент, Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ)

Постановка проблеми. Об'єктивно необхідною ланкою відтворювального процесу у вугільній галузі є заміна зношених основних засобів новими. Воно здійснюється за допомогою механізму акумулювання амортизаційних відрахувань і їхнього використання на придбання нового обладнання й модернізацію діючих основних фондів. Разом з тим істотне розширення обсягу видобутку вугілля може бути забезпечено тільки за рахунок нових вкладень коштів, що направляються як на створення нових виробничих потужностей, так і на вдосконалення, якісне відновлення техніки і технології. Саме вкладення, які використовуються для розвитку і розширення виробництва з метою отримання доходу у майбутньому, становлять економічний зміст інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування інвестиційного розвитку вугледобувних підприємств присвячено багато робіт учених-економістів (див., наприклад, [1; 2; 3]). Актуальна дана проблема і для органів державного управління (див. законодавчі акти [4; 5; 6; 7]).

Відповідно до положень робіт [8; 9] під інвестиціями варто розуміти сукупність витрат, реалізованих у формі цілеспрямованого вкладення капіталу на певний строк у різні галузі й сфери економіки, об'єкти підприємницького й іншого видів діяльності для одержання прибутку і досягнення індивідуальних цілей інвесторів, а також загального позитивного соціального ефекту.

Кошти, призначені для інвестування, у вугільній галузі виступають у формі засобів. Крім того, інвестиції можуть здійснюватися у натурально-речовинній (машини, устаткування, технології) і змішаній формі [10; 11]. Економічна природа інвестицій у вугільній галузі складається у формуванні відносин, що виникають між учасниками інвестиційного процесу під час використання інвестиційних ресурсів, з метою розширення й удосконалення виробництва [12; 13]. Тому інвестиції як економічна категорія виконують ряд важливих функцій, без яких неможливий розвиток економіки. Вони визначають ріст економіки галузі у цілому, підвищують її виробничий потенціал.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Не дивлячись на велику кількість наукових досліджень проблема розподілу інвестицій у вугледобувній галузі залишається відкритою. Нерозкритою до тепер є проблема формування мотиваційних механізмів розподілу коштів держпідтримки.

Ціллю статті є розробка мотиваційних механізмів розподілу коштів держпідтримки у вугільній галузі.

Вклад основного матеріалу дослідження. Сучасні методи надання коштів держпідтримки вугільній галузі не містять мотиваційних механізмів. На нашу думку, ці кошти повинні розподілятися за умови обов'язкової віддачі і повинні зацікавлювати шахти у зменненні собівартості. Представимо алгоритм мотиваційного надання інвестицій на прикладі ДП «Шахтоуправління Південнодонбаська №1», яке є збитком підприємством вугільної галузі. В умовах даного підприємства нами було розроблено інвестиційний проект, кінцевою метою якого є технічне переоснащення, у результаті якого досягається наступне:

1. Підтримка видобутку вугілля по шахті на рівні 870 тис. т/рік;
2. Зменшення собівартості товарної вугільної продукції на 127,69 грн. на тону;
3. Покращення якості видобутого вугілля на 4,8%;
4. Введення в роботу, згідно програми розвитку гірничих робіт.

Згідно з програмою розвитку гірничих робіт на 2013 році заплановано проведення гірничих виробок в обсязі 8310 м та обсяг видобутку вугілля - 750 тис.т.

Замість очисних вибоїв, що вибувають, у 2013 році передбачається ввести в експлуатацію:

1. В березні 1 західну «біс» лаву пл. С₁₀² довжина стовпа - 310м; довжина лави 110 м; запаси 50 тис.т.
2. В травні 17 східну лаву пл. С₁₀² довжина стовпа - 600м; довжина лави - 200 м; запаси 235 тис.т.
3. В серпні 61 східну лаву пл. С₁₀² довжина стовпа - 1350м; довжина лави 180 м; запаси 410 тис.т.
4. В грудні 14 західну лаву пл. С₁₈ довжина стовпа - 1800 м; довжина лави 230 м; запаси 520 тис.т.

Графік введення - вибуття лав згідно із запланованим інвестиційним проектом наведено на рис. 1.

Найменування очисних вибоїв	Тип механізації		Роки								Видобуток, що планується, за роками (тис. т)			
	кріплення	комбайн	2013 рік				2014 рік				2013	2014		
			квартали				квартали							
			I	II	III	IV	I	II	III	IV				
Очисні вибої з наявною технікою														
25 схід. лава пл. С ₁₁	1КД-90	УКД200-250	46	60	18								124	-
33 схід. лава пл. С ₁₀ ²	ДМ-А	УКД200-250	53	30									83	-
17 схід. лава пл. С ₁₀ ²	ДМ-А	УКД200-250		15	60	60	50	50					135	100
25 схід. лава пл. С ₁₀ ²	ДМ-А	УКД200-250									50		-	50
65 схід. лава пл. С ₁₃	1КД-90, ДМ	УКД200-250	9										9	-
1 зах. «Біс» лава пл. С ₁₀ ²	1КД-90, ДМ	УКД200-250	5	21	21	3							50	-
33 зах. лава пл. С ₁₀ ²	ДМ	УКД200-250	84	20									104	-
63 схід. лава пл. С ₁₁	1КД-90	УКД200-250									20		-	20
Очисні вибої з новою технікою														
61 схід. лава пл. С ₁₀ ²	1КД-90	УКД200-250			65	90	90	90	90	75			155	255
14 зах. лава пл. С ₁₈	ДС	ЕСО-26				30	90	90	90	90			30	360
Видобуток з очисних вибоїв, тис. т			197	146	164	183	230	230	165	160			690	785
Видобуток з підготовчих вибоїв, тис. т			28	27	27	28	22	21	20	22			110	85
Загальний видобуток, тис. тн.			225	173	191	211	252	251	185	182			800	870

Рис. 1. Календарний графік вводу й вибуття очисних вибоїв

При цьому 14 західну лаву пл. С₁₈ та 61 східну лаву пл. С₁₀² планується ввести в експлуатацію з новим обладнанням.

Власних коштів для придбання необхідних матеріалів та обладнання на підприємстві недостатньо. Тому необхідне залучення фінансових коштів, які дозволять змонтувати очисні вибої в строки, згідно графіка введення - вибуття очисних вибоїв, та забезпечити виконання встановлених завдань по видобутку вугілля.

Очисні вибої, які будуть вводитися у 2013 році готуються гірничими роботами відповідно до рекомендацій, викладеними в КД 12.01.201-98 "Технічні схеми..."

При цьому у першому півріччі збереться в роботі чотири очисних вибої, три з них зі старим обладнанням і один з новим обладнанням. У другому півріччі у роботі буде знаходитися три очисних вибої, два з них зі старим обладнанням і один з новим. Середньодобове навантаження на очисні вибої зі старим обладнанням збережеться на рівні 630 тон при середній довжині лави 203 м. При введенні у роботу очисного вибою з новим обладнанням середньодобове навантаження на вибій зростає до 1000 т, при середній довжині очисного вибою 180 м.

У наступні роки також передбачається введення в експлуатацію очисних вибоїв, обладнаних новими комплексами: комбайнами аналогами УКД-200-250, механізованими кріпленнями аналогом ДМ, 1КД-90 і конвєсерами аналогами СП-251.

Згідно з програмою розвитку гірничих робіт у 2013 році необхідно пройти 8310 м гірничих виробок. При такому проходженні гірничих виробок неможливо збільшити видобуток вугілля через відсутність фронту очисних робіт. Для своєчасного введення в експлуатацію 14 західної лави пл. С₁₈ та 63 східної лави пл. С₁₁ планується забезпечити прохідницькі вибої: конвєсєрний хідник 63 східної лави пл. С₁₁, вентиляційний хідник 63 східної лави пл. С₁₁ та вентиляційний хідник 14 західної лави пл. С₁₈ новим обладнанням.

Інвестиційним проектом передбачається, що після технічного переоснащення підготовчих вибоїв у 2013 році: збільшиться швидкість проведення гірничих виробок, зменшиться трудомісткість робіт при проведенні гірничих виробок, збільшиться продуктивність праці прохідників.

Для виконання програми проведення гірничих виробок передбачена робота 5 прохідницьких бригад оснащених комбайнами. Але шахта не може забезпечити придбання прохідницької техніки за рахунок власних коштів у зв'язку із цим планується в 2013 році придбання за бюджетні кошти прохідницьке обладнання із забезпеченням максимальної ефективності його використання.

Для зменшення витрат на транспортування та збагачування вугілля на сторонніх ЦЗФ планується реконструкція збагачувальної установки. Власних коштів для реконструкції збагачувальної установки недостатньо, тому реконструкцію планується здійснити за рахунок бюджетних коштів. Після реконструкції збагачувальної установки зменшиться зольність товарної вугільної продукції, та збільшиться її вихід.

Детальний перелік обладнання, яке необхідне для технічного переоснащення очисних вибоїв, представлено у таблиці 1.

Таблиця 1. Детальний перелік обладнання для технічного переоснащення очисних вибоїв

Найменування обладнання	Вартість усього, тис. грн.	у тому числі вартість обладнання за напрямками фінансування за рахунок, тис. грн.	
		власних коштів	бюджетних коштів
61 східна лава пл. С₁₀²			
РАЗОМ по лаві:	77073	2800	74273
у тому числі капітальний ремонт			
14 зах. лава пл. С₁₈			
РАЗОМ по лаві:	101513	2800	98713
у тому числі капітальний ремонт			
УСЬОГО:	178586	5600	172986
у тому числі капітальний ремонт			

Далі представимо сутність реалізації підготовчих робіт. Характеристика підготовчих виробок, що оснащуються новою технікою, представлена у таблиці 2.

Таблиця 2. Характеристика підготовчих виробок, що оснащуються новою технікою

Показники	Одиниця виміру	Характеристика підготовчих вибоїв		
		14 західна л.пл.С ₁₈		
Найменування виїмкової ділянки		14 західна л.пл.С ₁₈	63 східна л.пл.С ₁₁	
Довжина лави	м	230	230	
Довжина виїмкового поля	м	1800	1160	
Промислові запаси виїмкового поля	тис. т	520	340	
Тип прохідницького обладнання у вибої		КСП-32	КСП-32	КСП-32
Тип транспортного і допоміжного обладнання у вибої		ЛТТ-80	ЛТТ-80	ЛТТ-80
Заплановані темпи проведення виробки	м/міс	250	230	230
Дата вводу підготовчого вибою в роботу		грудень 2013 р.	грудень 2014 р.	грудень 2014 р.

В основі організації праці передбачається максимальне сполучення окремих процесів. Для досягнення високих техніко-економічних показників роботи в лаві необхідно здійснювати відповідно до графіка – планограми робіт. Для розрахунку параметрів планограми робіт нами було прийнято найбільш раціональний режим роботи очисного вибою. Графік підготовки очисних вибоїв представлено у вигляді таблиці 3.

Таблиця 3. Графік підготовки очисних вибоїв

Найменування виробки	Швидкість (темпи) проведення виробки, м/міс.	Термін проведення виробки, міс.	2013 рік			2014 рік	
			квартали			квартали	
			II	III	IV	I	II
14 західна л.пл.С₁₈							
Вент. хідник 14 зайдн. л.пл.С ₁₀ ²	250	8	760	730	245		
63 східна л.пл.С₁₁							
Вент. хідник 63східн. л.пл.С ₁₁	230	7			50	650	570
Вент. хідник 63східн. л.пл.С ₁₁	230	7			40	650	580

Загальний обсяг інвестицій за напрямками технічного переоснащення та джерелами фінансування представлено у таблиці 4.

Таблиця 4. Загальний обсяг інвестицій за напрямками технічного переоснащення та джерелами фінансування

Найменування обладнання	Вартість усього, тис. грн.	у тому числі вартість обладнання за напрямками фінансування за рахунок, тис. грн.	
		власних коштів	бюджетних коштів
1. Очисне обладнання	178586	5600	172986
2 Прохідницьке обладнання	20415	1520	18895
3 Транспортне обладнання	3420		3420
4. Стационарне обладнання	15013,2		15013,2
УСЬОГО:	217434,2	7120	210314,2

Управління реалізацією запропонованого інвестиційного проекту спрямоване на їхнє здійснення в передбачений термін з метою забезпечення своєчасного повернення вкладених коштів у вигляді чистого грошового потоку (насамперед - одержання передбаченого інвестиційного прибутку). Таке управління здійснюється в розрізі кожного проекту, включеного в інвестиційну програму розвитку шахти. По кожному наміченому до реалізації інвестиційному проекту звичайно призначається його керівник, що організує підготовку всіх необхідних планових документів і забезпечує реалізацію основних показників планів його здійснення. По великих інвестиційних проектах, виконуваним підрядним способом (із залученням підрядника і субпідрядників), керівник проекту повинний розподілити функції управління в розрізі окремих учасників проекту.

Графік введення основних фондів за напрямками технічного переоснащення та джерелами фінансування представлено у таблиці 5.

Таблиця 5. Графік введення основних фондів за напрямками технічного переоснащення та джерелами фінансування, тис. грн.

Найменування	Усього	2013 рік введення основних фондів, місяць					
		IV	V	VI	VII	X	XI
1. Очисне обладнання, усього	178586		49823	27250		89513	12000
у тому числі за рахунок:							
власних коштів	5600			2800			2800
бюджетних коштів	172986		49823	24450		89513	9200
залучених коштів							
2. Прохідницьке обладнання, усього	20415	9300			11115		
3. Транспортне обладнання, усього	3420		3420				
4. Стационарне обладнання, усього	15013,2	7520	3293,2		1560	2640	
УСЬОГО:	213644,2	16820	6713,2	43700	41458	91420	13533
у тому числі за рахунок:							
власних коштів	7120	1245			3075		2800
бюджетних коштів	206524,2	15575	6713,2	43700	38383	91420	10733

Результати розрахунку оцінки фінансової та економічної ефективності проекту представлено у таблиці 6.

Таблиця 6. Оцінка фінансової та економічної ефективності проекту

Показники	Одиниця виміру	2011 (факт)	2013	2014
Річний видобуток рядового вугілля	тис. т	882,8	800	870
Зольність видобутого вугілля по шахті	%	44,3	44,0	39,5
Відправлено на переробку	тис. т	841,9	644,2	714,2
Процент виходу концентрату	%	50,3	61,8	69,1
Отримано концентрату	тис. т	433,8	398,1	493,3
Готова вугільна продукція	тис. т	473,5	553,9	656,1
Товарна вугільна продукція:	тис. т	466,4	546,8	649
рядове вугілля	тис. т	33,3	150	150
продукти збагачення	тис. т	433,1	396,8	499
Середня ціна 1 тони товарної продукції:	грн.	524,52	524,52	524,52
рядове вугілля	грн.	256,73	256,73	256,73
продукти збагачення	грн.	545,22	545,22	545,22
Обсяг реалізації товарної вугільної продукції:	тис. т	467,3	546,8	649
рядове вугілля	тис. т	33,3	150	150
продукти збагачення	тис. т	434	396,8	499
Вартість реалізації товарної продукції:	тис. грн.	245175	286808	340413
рядове вугілля	тис. грн.	8549	38510	38510
продукти збагачення	тис. грн.	236626	248298	301903

Як видно завдяки вводу нових виїмкових полів до експлуатації можна буде берегти обсяг видобутку вугілля на існуючому рівні. Існуючі та прогнозовані фінансові показники роботи шахти представлені у таблиці 7.

Таблиця 7. Існуючі та прогнозовані фінансові показники роботи шахти

Показники	Одиниця виміру	2011 (факт)	2013	2014
Виручка від реалізації товарної вугільної продукції	тис. грн.	245175	286808	340413
Обсяг реалізації товарної вугільної продукції	тис. тон	467,3	546,8	649
Середня ціна 1 тони товарної вугільної продукції	грн.	524,66	524,52	524,52
Собівартість реалізованої товарної вугільної продукції	тис. грн.	365867	406833	425253
Валові прибутки (+), збитки (-) від випуску товарної вугільної продукції	тис. грн.	-120692	-120085	-84840
Прибутки (+), збитки (-) від операційної діяльності	тис. грн.	-59719	-52035	-24514
Прибуток, що оподатковується	тис. грн.	1502		
Податок на прибуток	тис. грн.	376		
Погашення кредиту	тис. грн.			18261
Плата % за кредит	тис. грн.	1243	3190	
Чистий прибуток (+), збиток (-) від випуску товарної продукції	тис. грн.	-63870	-55225	-52775
Обсяги фінансування технічного переоснащення, усього	тис. грн.		217434,2	
у тому числі: власні кошти	тис. грн.		7120	
державні кошти	тис. грн.		210314,2	

Таким чином, у результаті виконаних розрахунків було отримано економічний ефект від реалізації проекту, який становить 11095 тис. грн., а також зниження чистих збитків у 2014 році проти звітного 2011 року.

Висновки

- Успішна реалізація кожного інвестиційного проекту, включеного в програму реальних інвестицій підприємства, багато в чому залежить від своєчасної і якісної розробки плану його здійснення. Такий плановий документ у практиці інвестиційного менеджменту зветься «календарний план реалізації інвестиційного проекту».
- Освоєння проектних потужностей завершує функціональне календарне планування реалізації інвестиційного проекту. Цей блок включає заходи, що забезпечують вихід об'єкта інвестування на передбачену проектну потужність.
- Розроблений з урахуванням принципів мотивації і погоджений зі сторонами інвестиційний план (у табличній і графічній формі) розглядається і затверджується керівником відповідного центра інвестицій тільки на умовах повного повернення вкладених коштів.

РЕЗЮМЕ

Рассмотрены вопросы повышения эффективности привлечения инвестиций в угледобывающую отрасль промышленности Украины. Доказано, что при этом возможен вывод ее из кризисного состояния и преобразование в рентабельное производство. Исследованы практические аспекты инвестирования в условиях рыночной экономики и основные направления совершенствования его управлением.

Ключевые слова: добыча угля, инвестиции, угольная отрасль, шахта, воспроизводство мощности, проект, очистной забой, проведение выработок, эффективность.

РЕЗЮМЕ

Розглянуто питання підвищення ефективності залучення інвестицій у вуглевидобувну галузь промисловості України. Доведено, що при цьому можливе виведення її з кризового стану та перетворення у рентабельне виробництво. Досліджено практичні аспекти інвестування за умов ринкової економіки та основні напрями удосконалення його управлінням.

Ключові слова: видобуток вугілля, інвестиції, вугільна галузь, шахта, відтворення потужності, проект, очисної вибій, проведення виробок, ефективність.

SUMMARY

The questions of increase efficiency bringing in investments in industry of industry of Ukraine are considered. It is proved, that the conclusion of it from the crisis state is here possible and transformation to cost-effective production. Practical aspects are explored investing on conditions of market economy and basic directions of improvement by its management.

Keywords: output of coal, investment, coal industry, mine, reproduction of power, project, conducting of making, efficiency.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

- Підгайна О.О. Соціальний аспект реструктуризації вугільної галузі / О.О. Підгайна // Економіка України. – 2003. – № 7. – С. 77-83.

2. Трифонова О. В. Визначення інвестиційної пріоритетності вугільних шахт [Текст] / Трифонова О.В. // Економіка: проблеми теорії та практики. – Дніпропетровськ: ДНУ. – 2007. – Вип. 222. – Т. IV. – С. 836–842.
3. Воцилко М. Проблеми вугільної промисловості [Текст] / Воцилко М. - Зеркало недели. - №14 (693). - 12-18 апреля 2008 г.
4. Наказ Міністерства вугільної промисловості України «Щодо залучення недержавних інвестицій у вугільну галузь» від 22.09.2008 р. № 484 // Відомості Міністерства вугільної промисловості України. – 2008. – № 9.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2006 - 2010 роки щодо реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2030 року» від 27.07.2006 р. № 436-р // ІАЦ «Ліга», ЛІГАБізнесІнформ, 2007.
6. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 травня 2008 року «Про стан і перспективи розвитку вугільної промисловості та невідкладні заходи щодо підвищення безпеки праці в цій галузі» від 5.08.2008 р. № 685/2008 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 58. – Ст. 1936.
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування вугільної галузі» від 14.05.2008 р. № 737-р // Офіційний вісник України. – 2008. – № 37. – Ст. 1244.
8. Інформація про капітальні інвестиції, інвестиції в основний капітал підприємств вугільної промисловості Донецької області за 2002-2008 рр. [Текст]: Лист Державного комітету статистики України Головного управління статистики у Донецькій області № 003/5-18/189 від 21.07.2009 р. - Донецьк, 12 с.
9. Чиликин А.И. Предприятия угольной промышленности Украины в системе рыночных отношений: теория и практика / А.И. Чиликин. - Донецк: ИЭП НАН Украины, 2000. – 256 с.
10. Байсаров Л.В. О путях решения проблемы привлечения инвестиций в угольную отрасль / Л.В.Байсаров, В.Н. Логвиненко // Уголь Украины. – 2002. – № 12. – С. 21 – 26.
11. Герасимчук Н.С. Економічні і інституціональні умови інвестиційної діяльності в Україні / Н.С. Герасимчук // Економіка України. – 2001. – № 12. – С. 3 - 11.
12. Підгайна О.О. Основні напрями реалізації ринково-орієнтованої інвестиційної політики у вуглевидобувній промисловості України // Упр. сучас. містом. – 2002. – № 1-3(5). – С. 56-64.
13. Полтавець В. Єдиний виправданий шлях для залучення інвестицій у вугільну галузь - реформування відносин власності [Електронний ресурс] / В. Полтавець. – Режим доступу: <http://www.mvp.gov.ua/mvp/control/uk/publish/article>.

УДК 346.543

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Лукьяненко О.В., аспирант, Донецкий государственный университет управления

В последнее время наблюдается тенденция к снижению объемов привлечения инвестиций в экономику Украины. Основными причинами возникновения проблемы низкой инвестиционной активности являются: несовершенство государственной инвестиционной политики, пробелы в инвестиционном законодательстве, отсутствие должного институционального обеспечения развития инвестиционного рынка и его инструментов. Анализ нормативно-правовой базы, регулирующей инвестиционную деятельность в Украине, начиная с понятийного аппарата и включая регулирование деятельности субъектов инвестиционного процесса, указывает на наличие большого количества законодательных актов и нормативных документов, которые обычно противоречат друг другу, и частая смена которых вызывает трудности по их применению.

Цель данной статьи – раскрытие понятия и содержания инвестиционной деятельности, теоретическое обоснование и особенности инвестиционной деятельности в современных условиях.

Теоретические основы инвестиционной деятельности зарождались в XX в. Трансформация классической инвестиционной концепции состоялась под воздействием изменений в самой классической теории. Представители неоклассической концепции, в частности И. Фишер, А. Пигу, Р. Хоутри, еще в 30-е годы XX ст. акцентировали внимание на том, что экономическое развитие должно основываться на инвестиционных процессах. Это обусловлено тем, что инвестиции непосредственно связаны, во-первых, с производством капитальных благ (инвестиционных товаров), а во-вторых, с рынком потребительских благ. Инвестиции являются частью совокупного спроса в национальной экономике, их рост создает объективные предпосылки для дальнейшего увеличения совокупного спроса и объемов национального производства. Инвестициям, как важному компоненту расходов предприятий, присуща значительная изменчивость, которая объясняется длительным сроком использования капитальных благ, нерегулярностью значительных нововведений, изменчивостью прибыли и ожиданий. Изменения в объемах инвестиций могут существенно изменять объемы национального производства, занятости. Итак, в краткосрочном периоде инвестиции через воздействие на совокупный спрос определяют объем национального производства, а в долгосрочном периоде - из-за роста основного капитала обеспечивают экономический рост и влияют на совокупное предложение [1, с. 278-279].

Значительный вклад в разработку понятия инвестиционной деятельности внесли украинские учёные-юристы: Винник О.М., Зельдина Е.Р., Каркачёва А.В., Мамутов В.К., Симсон О.Е., Хахулин В.В. и др., а также российские и украинские учёные-экономисты: Вахрин П.И., Макогон Ю.В., Письмак В.П., Чумаченко О.Г. и др. В работах указанных учёных исследуется природа инвестиционной деятельности и само понятие «инвестиция». В отечественном законодательстве не существует единого определения данных категорий. Отмечая все исследования, нужно отметить, что многие аспекты остаются недостаточно освещёнными и требуют дальнейшей доработки. Недостаточно исследованным является понятийно-категориальный аппарат, т.к. среди учёных нет единого мнения по определению ключевых понятий.

Иваночко С. сравнивает содержание понятий «инвестиции» и «инвестиционная деятельность» и приходит к выводу, что законодатель не разделяет понятие «инвестиции» от понятия «инвестиционная деятельность». Автор делает вывод, что инвестиционная деятельность – это процесс трансформации инвестиционных ресурсов всех видов в инвестиционные цели какого-либо уровня и значения [2].

Гончарук Н.Т., Романчук И.В. предлагают такие определения категорий «инвестиции» и «инвестиционная деятельность». Инвестиции – это все виды приобретенных, временно свободных или накопленных ценностей, которые направляются в законные виды деятельности человека для получения выгоды в коротко – или долгосрочной перспективе, предусматривают риск и/или способствуют человеческому развитию. В свою очередь, инвестиционная деятельность – это затраты, связанные с процессом направления каких-либо видов приобретенных, временно свободных или накопленных ценностей в законные виды деятельности человека для получения выгоды в коротко – или долгосрочной перспективе, предусматривают риск и способствуют человеческому развитию [3, с.11].

Марцин В.С. отмечает, что инвестиции являются неотъемлемой частью какой-либо экономической системы. Они призваны не только остановить упадок и оживить производство, а и создать условия для решения более сложного задания – глубокой структурной перестройки национальной экономики. Важной составляющей инвестиционной деятельности в Украине остаётся обеспечение благоприятного инвестиционного климата, от реализации которого зависит социально-экономическая динамика, эффективность привлечения в мировое разделение труда, возможности модернизации на этой основе национальной экономики [4, с.78-79].